

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro tertio Decretalium, In Quo De Obligationibus, Beneficiis, Aliisque Juribus Clericorum saecularium, & Regularium agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1676

Titulus XXVI. De Testamentis, & ultimis voluntatibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98275](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98275)

sed non ex titulis, & Beneficijs Ecclesiasticis, de quibus etiā liberè disponere possunt inter vivos, vel per ultimam voluntatem, n. 3. Aff. 1. Episcopi, Canonici, & Rectores Ecclesiarum, alique Clerici Beneficij acquirunt dominium fructuum, quos ex bonis Ecclesiasticis percipiunt, ita, ut si Clericus Beneficiarius ex redditibus necessarijs ad vitæ sustentationem sibi aliquid detrahat, possit de illo liberè disponere: etiam ad causas profanas, n. 4. Aff. 2. Probabilius est, quod Clerici Beneficij sæculares, non sunt meri dispensatores, seu administratores: sed acquirunt dominium reddituum beneficialium, etiam superfluum, restrictum tamen, quia obligationem annexam habent, eos expendendi in pios usus, n. 5.

§. II. Utrum Clerici Beneficij ex lege justitia teneantur redditus superfluos Beneficiorum erogare in pios usus: an verò ex alia lege, vel præcepto, sine onere restitutionis?

Duplex est sententia, prima antiquorum omnium ferè Canonistarum, & plurium Theologorum, Prælatos, aliosque Clericos Beneficiarios ex justitia obligari, redditus, quos ex bonis Ecclesiasticis, qui ultra congruam vitæ sustentationem supersunt, percipiunt, in pauperes, vel alias pias causas expèdere debere, alioquin ad restitutionem faciendam, illos obligari, n. 6. Eaque probatur primò, n. 7. Probatur secundò, n. 8. Probatur tertio, n. 9. 10. & 11. Probatur quarto, n. 12. Probatur ultimo, n. 13. Altera sententia, & opposita est Theologorum recent. qui tenent, tales Clericos peccare quidem mortaliter, si redditus hujusmodi superfluos in profanas causas expendant: non tamen obligari ad restitutionem, n. 14. Sed prior sententia est verior, & in praxi suadenda. Deducuntur quædam corollaria ex prima sententia, n. 15.

§. III. Ad quem pertineant bona acquisita à Clerico Beneficario, & meliorationes factæ in rebus Ecclesiæ, num ad Ecclesiam: an verò ad ipsum Beneficiarium?

ASSERTIO I. Si Prælati, vel Rector Ecclesiæ, vel Beneficiarius, tempore accepti Beneficij, nullum patrimonium habuit, vel tenuit, præsumendum est, bona postea ab ipso acquisita, ex redditibus Ecclesiasticis acquisita fuisse, adeoque ad Ecclesiam spectare, post mortem Beneficij, n. 16. Idque declaratur n. 17. & seq. Aff. 2. Quod Episcopus, vel alius Beneficiarius comparavit ex bonis, & redditibus Ecclesiasticis, vel intuitu Ecclesiæ acquisitis, ea ad Ecclesiam pertinere censentur, & Ecclesiæ relinqui debent, n. 19. & 20. Aff. 3. Quæ Prælati, seu Rectores Ecclesiæ, etiam alieno nomine comparavit, ea acquiruntur Ecclesiæ, illique relinqui debent, n. 21. Idque specialiter statutum est in favorem Ecclesiæ, sicut & minoris, vel pupilli, vel militis Jure Civili, n. 22. Episcopus, vel Rector Ecclesiæ, de ijs, quæ emit ex redditibus Ecclesiasticis, instrumentum emptionis conficiat, in quo contineatur, ea ad Ecclesiam pertinere, alioquin ab Ecclesiæ administratione amovendus est, n. 23. Aff. 4. Meliorationes, quas Rector Ecclesiæ, vel alius Beneficiarius facit in terris ad Ecclesiam pertinentibus, ipse percipere potest, quamdiu vivit, etiam si Beneficio cedat: post mortem verò non potest illas alteri relinquere in Testamento, vel ab intestato: nisi Episcopus alicui eas assignet, pro servitijs Ec-

clesiæ præstitis, n. 24. & seq. In quibus Clericus Beneficiarius differat ab usufructuario? n. 26.

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQVIS.	c. 3. n. 19. & seq.
c. 1. n. 16. & seq.	c. 4. n. 21. & seq.
c. 2. n. 23.	c. 5. & ult. n. 24. & seq.

TITULUS XXVI.

DE TESTAMENTIS, ET ULTIMIS voluntatibus.

SECT. I. De definitione, ac divisione Testamenti, & solemnitatibus ad illam requisitis.

§. I. Quid, & quomplex sit Testamentum, & quæ solemnitates requirantur ad illud, spectato Jure Communi Civili?

ASSERTIO I. Testamentum est voluntatis nostræ justa sententia, de eo, quod quis post mortem suam fieri vult, n. 1. Ubi etiam explicatur ea definitio. Aff. 2. Testamentum aliud est perfectum, sive solenne: aliud imperfectum, sive minus solenne: rursum aliud Testamentum scriptum, aliud nuncupativum, n. 2. Aff. 3. Quænam solemnitates requirantur ad valorem Testamenti solennis in scriptis? n. 3. & 4. Aff. 4. Ad Testamentum nuncupativum pauciores solemnitates requiruntur, de quibus n. 5. Et quanam sit differentia inter Testamentum solenne in scriptis, & nuncupativum? n. 6. Quomodo Codicillus differat à Testamento, n. 7.

§. II. An solemnitates Juris Civiles requirantur etiam ad Testamentum, spectato Jure Canonico?

Respon. non requiri: sed Testamentum factum coram duobus testibus, & Parocho, validum esse Jure Canonico, sive ad causas pias, sive profanas, n. 8. & 9. Testes requiruntur, non tantum ad probationem Testamenti: sed etiam ad substantiam, & valorem illius, etiam de Jure Canonico, n. 10. Probabile est, quod spectato Jure Communi, Clerici etiam in Terris Imperij aliorumque Regnorum, possint condere Testamenta, secundum formam Juris Canonici etiam ad causas profanas: in praxi tamen in Imperio Romano usu receptum est, ut in causis profanis secundum formam Juris Civiles, Testamenta facere debeant, alioquin ea sunt invalida, n. 11. Valde probabile est, etiam secundum Jus Canonicum, in Testamento ad causas profanas, testes debere esse masculos, & rogatos, alioquin invalidum fore, n. 12.

§. III. An, sicut Testamentum, sine solemnitatibus Juris positivo requisitis, factum ad causam profanam, in foro externo, est invalidum: ita etiam sit invalidum in foro conscientie?

Duplex est sententia. Prima affirmat, Testamentum minus solenne, condita ad causas profanas, esse valida in foro conscientie. Altera opposita ait, Testamentum hujusmodi in foro externo irritata esse etiam invalida in foro conscientie. Tertia est media, nempe Testamenta minus solennia non esse irrita, ipso Jure, in foro conscientie: posse tamen rescindi per sententiam Judicis, ad petitionem hæredis ab intestato, n. 13. Aff. 1. In hac re certum est, posse per Legem humanam, Ecclesiasticam, vel Civilem irritari

tari testamenta imperfecta, ita ut etiam in foro conscientiarum sint irrita, *nu. 14. Ass. 2.* Si hæres in Testamento minus solenni institutus hæreditatem, sine vi, vel fraude, est consecutus, non tenetur, in foro conscientiarum, illam hæredi ab intestato restituere, si ipse certò constet de voluntate Testatoris, donec in iudicio ab ipso repetatur: idemque est de Legatario, *nu. 15. Ass. 3.* Si extraneus sit hæres institutus in Testamento minus solenni, & hæres institutus in Testamento tali petat hæreditatem: Iudex autem illam adjudicat per sententiam hæredi ab intestato, hoc casu, non tenetur hæres ab intestato in foro conscientiarum, dare hæreditatem hæredi scripto in Testamento imperfecto: sed potius hic tenetur in conscientia restituere hæreditatem, post latam sententiam condemnatoriam Iudicis, hæredi ab intestato. Idemque est de Legatario, *n. 16.* Respon. Ad fundamenta oppositæ sententiæ, *num. 17.* Deducuntur corollaria, *num. 18.*

§. An solennitates Juris Civilis requirantur in Testamentis ad pias causas?

Testamenta, aliæque ultimæ voluntates, ac legata ad pias causas facta, valida sunt in utroque foro, externo, & conscientiarum, solumque requiruntur, ut habeant id, quod jure naturali, & gentium exigitur; modò de voluntate defuncti constet, *n. 19.* Neque verò etiam de Jure Canonico necessarij sunt duo testes ad substantiam, & valorem Testamenti, vel Legati ad pias causas: sed solum probationis causâ, si alia non adsit probatio, *nu. 20.* In Testamento ad pias causas possunt esse testes non rogati, & fœminæ: & solo etiam nutu, vel alio signo externo, sine scriptura, vel voce, hæres institui, vel Legata ad pias causas relinquere possunt, *n. 21.* Et solvenda sunt talia Legata, etiam si hæreditas non fuerit adita: item valet Testamentum minus solenne ad pias causas, etiam quoad Legata profana in eo relicta, & tamen si inchoatum sit Testamentum, & non perfectum, valet tamen quoad Legata pia: sunt autem hujusmodi Testamenta mixti fori, ita, ut in eo relicta à Iudice Ecclesiastico, vel Sæculari peti possint, & statutum impediens liberam facultatem testandi ad pias causas, non valet, *n. 22.* Præterea validum est Testamentum, vel Legatum ad pias causas, etsi in alterius arbitrium conferatur, & sic intelligi potest, quod dicitur in c. Cum tibi, 13. h. t. Quamvis alia sit illius textus expositio, *n. 23. & 24.*

SECTIO II. De ijs, qui Testamenta facere possunt, vel non possunt.

§. I. Quinam Jure Communi prohibentur Testamentum facere?

Omnes homines generatim loquendo, de bonis suis per ultimam voluntatem liberè disponere possunt, nisi jure naturali positivo prohibeantur: & quinam in specie prohibeantur, sive jure naturali, sive positivo? *n. 25.*

§. II. An, & de quibus Episcopi, aliique Prælati Ecclesiastici, & Beneficarij testari possunt, vel non?

Asser. 1. Episcopus, vel alius Prælatus Ecclesiæ potest de bonis suis patrimonialibus, aut proprijs, sive ante, sive post susceptum Episcopatum acquisitis, Testamentum facere: non autem de bonis Ecclesiæ, vel ejus intuitu acquisitis, *n. 26.* At verò Episcopus Religiosus non potest etiam de bonis patrimonialibus,

Tomus III.

aut propriâ industriâ acquisitis testari: quia ea acquiruntur Ecclesiæ suæ, *n. 27. Ass. 2.* Similiter, & alij Clerici testari possunt de bonis patrimonialibus, vel propriâ industriâ acquisitis: non tamen de bonis ex Ecclesiasticis Beneficijs, vel intuitu Ecclesiæ acquisitis: sed bona illa penes Ecclesiam remanere debent, *n. 28.* Præterea Clerici Beneficarij, etsi possint bona, seu redditus Ecclesiasticos superfluos, in causas pias erogare, dum vivunt, attamen in ægritudine, vel periculo mortis constituti, si adhuc sui compotes sint, per modum elemosynæ, donationes moderatas in pauperes, vel alios pios usus facere possunt, *nu. 29. & 30.* Unde consultum est, ut Beneficarij, quæ ad pias causas relinquere volunt, per donationem inter vivos id faciant, *n. 31.* Clerici de his, quæ ex paterna successione, vel donatione consanguineorum, vel alio titulo acceperunt, non intuitu Ecclesiæ, liberè disponere possunt: tum inter vivos, tum per ultimam voluntatem, *n. 32. Ass. 3.* Possunt Clerici etiam ex redditibus Ecclesiasticis, qui ipsis tanquam justum stipendium debentur ad necessariam eorum sustentationem, tum per ultimam voluntatem disponere, si quid per propriam parsimoniam ex illis sibi reservaverunt. Idemque dicendum de Oblationibus fidelium, & distributionibus quotidianis, *n. 33. Ass. 4.* Sunt tamen quidam casus, in quibus Prælati, aliique Clerici etiam de redditibus Ecclesiasticis superfluis Testamentum facere possunt, qui referuntur *nu. 34. Ass. 5.* Quæ Beneficarij intuitu Ecclesiæ, sive ex Ecclesiastico Titulo acquisiverunt: sive sint bona immobilia, sive mobilia, penes Ecclesiam, à qua sunt profecta, remanere debent, ac proinde de ijs testari non possunt: quæ verò Clericus ex hæreditate, labore, vel industriâ suâ acquisivit, ea pro arbitrio decedentis distribuenda sunt, *n. 35.* Si Prælatus, vel alius Beneficiarius administrationem habens, moriatur, bona illius intuitu Ecclesiæ acquisita, ad Successorem in Ecclesia devolvuntur, non ut ea sibi applicet: sed ut tanquam fidelis administrator ea dispenset. Si verò Beneficiarius administrationem non habens, sed simplicem præbendam, decedat, bona illius ad Capitulum devolvuntur, quippe cui cura, & administratio bonorum capitularium est commissa, *n. 36.* Beneficarij ex bonis mobilibus per Ecclesiam acquisitis, possunt facere moderatas elemosynas, & donationes remuneratorias, erga bene meritos de Ecclesia, vel etiam de ipso Beneficario, vel inter vivos, vel etiam per ultimam voluntatem, si hoc consuetudine sit inductum, *n. 37.* Si Clericus, qui decessit, plura Beneficia in diversis Ecclesijs habuit, eorum bona ab Ecclesijs profecta, vel quasi patrimonialia, inter Ecclesias, vel successores in administratione dividenda sunt, secundum proportionem, ita, ut plus perveniat ad illam Ecclesiam, à qua Beneficiarius plus reddituum accepit, *n. 38.*

§. III. An per consuetudinem saltem immemorabilem, introduci possit, ut Beneficarij de Ecclesiasticis redditibus superfluis, & quæ ex ijs comparata sunt, liberè, ac licitè testari, seu per aliam ultimam voluntatem disponere possint, etiam ad usus profanos?

Duplex est sententia, affirmativa, & negativa, quæ est communior, & verior, *nu. 39. Ass. 1.* Potest per consuetudinem induci, ut Beneficarij, etiam Episcopi, aliique Prælati qui reddituum Ecclesiasticorum

Ecc ec

rum

rum ad Ecclesiam pertinentiū tantū administratio-
nem habent, testari possint ad pias causas, de hujus-
modi redditibus remanentibus, & bonis mobilibus,
ac modicis, *n. 40. Aff. 2.* Si Beneficiarij in aliqua Ec-
clesia, vel Diocesi non habeant redditus abundantes,
vel solum necessarios ad congruam sustentationem,
potest per consuetudinem induci, ut liberè de illis
testandi facultatem habeant, etiam ad profanas cau-
sas, *nu. 41. Aff. 3.* Non potest per ullam consuetudi-
nem, etiam immemoriam induci, ut Episcopi, Præ-
lati aliique inferiores Beneficiarij, qui abundantes,
ac superfluos redditus habent, pro libitu de ijs testen-
tur, vel per aliam ultimam voluntatem ad causas pro-
fanas disponant, *nu. 42.* Et hinc neque S. Pontifex
ordinariè, & universim potest concedere facultatem
liberè testandi Clericis Beneficiarijs de superfluis redi-
tibus Ecclesiasticis, ad usus profanos, ita, ut talis dis-
pensatio sit invalida, *n. 43.* Resp. ad argumenta op-
positæ sententiæ, *n. 44.*

§. IV. An, & quatenus Religiosis sit prohibitum, vel
permissum, testamentum facere, sive Professis,
sive Novitijs?

ASSERTIO I. Prælati Religiosorum Ordinum,
aliique Religiosi professi non possunt Testamentum
facere: sed ab ipsis factum, est irritum. Unde Abba-
tissæ testari non possunt, etsi Monachalem habitum
nunquam induerint, *nu. 45. & seq.* Prælati, aliique
Religiosi professi, nec ad pias causas testari possunt,
nec Codicillum facere, nec donare mortis causâ, *nu.*
47. & 48. Non solum Professus Societatis, sed etiam
Coadjutores formati, spirituales, vel temporales,
Testamentum facere non possunt: bene verò qui post
biennium Novitiatus tria vota simplicia ediderunt,
cum licentia Superioris, *n. 49. Aff. 2.* Possunt de li-
centia S. Pontificis Religiosi Testamentum facere, *n.*
50. Quædam sunt notanda circa facultatem testandi
à Papa concedi solitam Religiosis, *n. 51.* An per con-
suetudinem induci possit, ut Religiosus professus in
casibus, in quibus ex privilegio Papæ facultas testan-
di ei concessa fuit, Testamentum facere possit? *n. 52.*
Aff. 3. Novitij Religionum possunt de suis bonis Te-
stamentum facere, vel per aliam ultimam volunta-
tem de ijs disponere, etiam tempore Novitiatus ante
Professionem, sine licentia Superioris, *n. 53.* An ad
Testamentum Novitij requirantur solennitates Juris
Civilis? *nu. 54.* Et an Novitij possint Testamentum
condere, ante duos menses proximè præcedentes
Professionem, sine licentia Episcopi, vel Vicarij ejus
Generalis? *n. 55.*

SECT. III. De heredum institutione, ac substi-
tutione.

§. I. Quinam hæredes possint institui in Testamento, &
an etiam Ordines Religiosi, eorumque Professus?

ASSERTIO I. Omnes homines hæredes institui
possunt, etiam Communitates, & Collegia, nisi jure
specialiter prohibeantur, *n. 56. Aff. 2.* Omnes Or-
dines Religiosi, qui capaces sunt possidendi bona im-
mobilia in communi, eorumque Professus possunt hæ-
redes institui, ita tamen, ut non sibi: sed Monasterio
bona relicta acquirant, *nu. 57.* An non solum Col-
legia, & Domus probationis: sed etiam Domus pro-
fessæ Societatis Jesu possint hæredes institui? An, &
quâ ratione Domus Professæ, & Collegia, aut Do-
mus Probationis Societatis possint institui in Testa-

mento, vel succedere ab intestato: item ipsi Professus
aut Coadjutores formati: vel qui vota simplicia post
biennium Novitiatus emisserunt? *n. 58.* An Minori-
bus de Observantia, & Capucinis relinqui possint Le-
gatum, vel etiam Domui Professæ Societatis? *n. 59.*

§. II. De substitutionibus, quæ hæredibus, ut plurimum
sunt in Testamento?

Quæritur 1. Quid sit substitutio, & quotuplex?
n. 60. Quær. 2. Quid sit vulgaris substitutio, & quis
ejus effectus? *n. 61. Quær. 3.* Quid sit substitutio
pupillaris, & quis illius effectus? *n. 62. Qu. 4.* Quid
sit substitutio exemplaris, reciproca, & compendiosa?
n. 63. & 64. Quid sit substitutio compendiosa?
num. 65.

§. III. An per substitutionem pupillarem excludatur ma-
ter à successione imuberis filij?

Per substitutionem pupillarem expressam ex-
cluditur mater impuberis filij, & omnes ascendentes
per lineam maternam à successione illius, etiam quoad
ad legitimam partem quam alioquin filius eis relin-
quere teneretur, *nu. 66.* An per substitutionem ex-
pressam extranei substituti pupillariter filio impu-
beri, excludatur mater superflus: etiam à legitima ipsi
in bonis pupilli debita? *n. 67.* An per substitutionem
pupillarem tacitam, sive subintellectam in vulgari
expressa, excludatur mater impuberis à substitutione,
num. 68. Si pater filio impuberi verbis direc-
tis substituat in Testamento, tunc si filius post pu-
bertatem decedat, expirat substitutio, & excluditur
substitutus, ita ut, nec per modum fideicommissi va-
leat, *n. 69.* An substitutio compendiosa facta à Te-
statore verbis directis, censenda sit substitutio direc-
ta, si filius hæres non extiterit, vel directa pupillaris,
si hæres extiterit: & ante pubertatem decesserit:
an verò, si post pubertatem decesserit, valeat substi-
tutio, non ut directa, sed ut fideicommissaria? *n. 70.*
Denique, an si Testator filio impuberi substituit per
verba communia, quæ directam, vel indirectam sub-
stitutionem significare possunt, neque illam restringit
ad annos pupillares, & filius decessit post puber-
tatem, locum habeat successio fideicommissaria? *n. 71.*

§. IV. De substitutione, quæ fit per Fideicom-
missum.

Quær. 1. Quid sit Fideicommissum, & quis illius
effectus? Fideicommissum in genere dicitur, quod
alicui per intermediam personam relinquitur. Etique
vel universale, in quo hæres jubetur hereditatem de-
teri restituere. Vel particulare, in quos res particulares
jubentur ab hærede alteri restitui, *n. 72. Quær. 2.* An
& quatenus pater filium gravare possit, ut hereditate-
rem, post mortem, alteri restituat? Resp. 1. Si pater
filium hæredem institutum jubeat, post mortem, res-
tituere alteri hereditatem, censetur illum fideicom-
misso onerasse, sub hac tacita conditione, si filius sine
liberis mortuus fuerit, *n. 73.* Resp. 2. Si filius gra-
vatus in Testamento patris, ut hereditatem alteri re-
stituatur, si sine liberis decesserit, & is Religionem in-
grediatur, & profiteatur, tum exclusio substituti,
Monasterium succedit in bonis Professus, *n. 74.* Idem
que est, si gravatus fideicommisso fiat Clericus
secularis, tunc enim etiam excluditur substitui-
tus, *num. 75.* Ponuntur plures limitationes,
nam. 76.

§. V. De

§. V. De deducione, tum quartæ partis Trebellianicæ ex fideicommissarijs hæreditatibus: tum legitimæ.

Quær. 1. An, & quâ ratione ex fideicommissis deducenda sit quarta Trebellianica? Resp. Si hæres per fideicommissum gravatus sit, hæreditatem alteri restituere, potest quartam partem Trebellianicam deducere, n. 77. Si hæres necessarius, sive ex descendentibus, sive ex ascendentibus, sit gravatus, ut restituat hæreditatem alteri, legitimam portionem hæreditatis deducere potest, quæ purè, & absque omni conditione, & onere filijs relinqui debet, & quidem titulo institutionis, & quæ debetur liberis jure naturæ, n. 78. Quær. 2. An hæres necessarius gravatus hæreditatem alteri restituere, possit simul Legitimam, & Trebellianicam detrahere? Resp. Si filius, vel alius ex descendentibus gravatus sit, restituere hæreditatem alteri, sub conditione, potest legitimam, & quartam partem Trebellianicam deducere ex reliqua hæreditate, & in his potest etiam legata relinquere, hæredes instituire, & penam imponere, nu. 79. Probabilius autem est, saltem spectato Jure Canonico, filium utramque portionem, & Legitimam, & Trebellianicam posse simul deducere, sive purè, & absolute: sive sub conditione sit gravatus restituere hæreditatem, n. 80.

SECTIO IV. De Legatis, & Fideicommissis particularibus.

§. I. Quid sit Legatum, & an res aliena legari possit?

ASSERTIO I. Legatum sumptum non pro te legata: sed pro actu legandi, est donatio quædam in Testamento facta (vel melius à defuncto relicta, & ab hærede præstanda. Quomodo differat Legatum à donatione inter vivos, vel causa mortis, & ab hæredis directa institutione? n. 81. Ubi tamen distinguendum est, an quis rem alienam ignorans legaverit: an verò sciens, esse rem alienam, nu. 82. & seq. Utrum non solum de Jure Civili: sed etiam Canonico Legatum rei alienæ subsistat? n. 84. & duob. seqq. Legatum rei alienæ ad pias causas utroque jure valet, cit. num. 86. in fin.

§. II. An Legata possint relinqui nudis verbis, sine scriptura, & hæredis institutione, & quomodo præstanda sint Legata incerta?

ASSERTIO I. Legata non tantum ad piam causam: sed etiam ad profanam, nudis verbis, & sine hæredis institutione in Testamento facta, aliavè scripturâ, nuncupativè relinqui possunt, n. 87. Sunt autem Legata ad pias causas præstanda, etiam si relicta sint in Testamento invalido, vel quod postea sit irritum, n. 88. Aff. 2. Si Legatum relictum sit loco, vel personæ incertæ, illud corrumpit, nisi sit Legatum pium, & cui in dubio Legatum pium applicari debeat? n. 89.

§. III. Quid sit Falcidia, quomodo deducenda, & quantum detrahi non possit?

ASSERTIO I. Si Testator leget, ultra tres partes omnium bonorum, potest hæres detrahere quartam partem hæreditatis ex Legatis, etiam à Fideicommissis particularibus, & donationibus mortis causâ factis, n. 90. Aff. 2. In computanda hac quarta parte spectanda est quantitas hæreditatis, sive bonorum defuncti, secundum tempus mortis ejusdem, nu. 91. Priusquam verò Falcidia detrahatur à Legatis, deducenda est res alienum defuncti, & impensæ funeris, & quod in morbum est impensum, n. 92. Aff. 3. Plures sunt casus, in quibus Falcidia detrahi non potest, quæ referuntur, n. 93.

§. IV. De portione Canonica debita Episcopo ex Legatis pijs, & quomodo illa legata distribuenda sint?

Si relinquatur Episcopo aliquod Legatum in ultima voluntate, præsumitur relictum intuitu Ecclesiæ: non personæ, idèque Episcopus, & Ecclesia Cathedralis potest Canonicam portionem petere, quæ communiter quidem est quarta pars, vel etiam tertia, secundum diversas locorum consuetudines. Ubi distinguendum est, an Legatum sit relictum Episcopo, & Ecclesiæ simul, vel hoc Episcopo, & illud Ecclesiæ separatim. In primo casu subdistinguendum est, an Episcopo sit relictum legatum ab extraneo, & præsumitur esse relictum intuitu Ecclesiæ, non personæ: idèque Ecclesia Cathedralis potest ex tali Legato petere canonicam portionem: sicut & vice versâ, si aliquid Ecclesiæ sit relictum ab extraneo, Episcopo etiam competit sua portio, nisi legans expresserit, quòd velit illud Episcopi tantum esse, non Ecclesiæ. In Secundo verò casu, si Legatum relinquatur Episcopo à suo propinquo, præsumitur relictum esse, non intuitu Ecclesiæ: sed personæ, nisi contrarium probeatur, & tunc Ecclesia nihil potest petere ex tali Legato, quamdiu Episcopus vivit. In tertio casu, si aliquid relinquatur Episcopo, & Ecclesiæ conjunctim, tunc quod relictum est, inter Episcopum, & Ecclesiam canonicè dividendum est. In quarto casu, si separatim hoc Episcopo, illud Ecclesiæ est relictum, tunc reduci debent ad canonicam divisionem inter Episcopum, & Ecclesiam Cathedralis: nisi ambo velint esse contenti dispositione Testatoris, quod æquitati convenit, si nulla adest fraus, & neutra pars minime defraudetur debitâ portione. Si verò quippiam Episcopo, & aliqua Capellis, vel Monasterijs, vel alijs pijs locis legantur: tunc quod relinquitur Episcopo, est præcipuum ipsius, unâ cum Ecclesia Cathedrali: de Legatis verò alijs Ecclesiis factis, Episcopus canonicam portionem percipiet. Denique, si quid Clericis, qui proprium habere possunt, nec habent Ecclesiæ Prælationem, vel administrationem, ut simplices Canonici, relictum sit, sive à propinquo, sive ab extraneo, illud censetur esse relictum intuitu personæ, & non Ecclesiæ: & de hoc, nec Episcopus, nec Ecclesia aliquid habebit: nisi contrarium probeatur, & cessante omni fraude, n. 94. Prædicta declarantur n. 95. & 96. Præterea, si quis legavit Episcopo propriam portionem canonicam, ita, ut illâ solâ esset contentus, & Episcopus acceptavit, non potest de alijs pijs relictis accipere canonicam portionem: quia censetur illis renunciâsse. Si verò legans portionem Episcopo absolute relinquit, tum nihilominus potest portionem sibi debitam ex alijs pijs Legatis petere. Quòd si verò in Testamento modicum quid in fraudem sit relictum Episcopo, pro funeralibus, adeoque pars minor, quàm de jure ipsi sit debita, & solita solvi, tunc nihilominus eandem petere potest ex alijs pijs Legatis: quia dolus, & fraus nulli patrocinari debent, salvis tamen privilegijs, quibusdam Regularibus à Papa concessis, n. 97. & 98. Postremo sunt quædam Legata pia, ex quibus non solvi-

tur canonica portio Episcopo, aut Ecclesiæ Parochiali, ut pro ornamentis, vel Fabrica Ecclesiæ, pro anniversarijs &c. dammodo talia Legata in fraudem non fiant, n. 99. In quibus præterea casibus portio Canonica Episcopo non debeat? n. 100.

SECT. V. De executione Testamenti, & aliarum ultimarum voluntatum.

§. I. Quis possit, ac esse debeat executor Testamenti, vel alterius ultimæ voluntatis?

Executores alij sunt Testamentarij, qui ab ipso Testatore dantur, alij legitimi, qui à Lege, alij dativi, qui à Judice dantur. Aff. 1. Si nullus executor sit nominatus à Testatore, executio Testamenti pertinet ad hæredes Testatoris defuncti, etiam quoad Legata pia: eorum tamen, quæ pro pauperibus sunt relicta, executio ad Episcopum loci pertinet, n. 101. Aff. 2. Executores Testamenti possunt constitui à Testatore, unus, vel plures ex hæredibus, vel alijs extraneis, mares, vel foeminae. Item minor 25. annis potest esse executor Testamenti: modò XVII. annum exceperit: & non tantum Laici: sed etiam Clerici, imò & Religiosi, etiam ad causas profanas conditi, n. 102. Aff. 3. Quando plures deputantur à Testatore executores simpliciter, & unus moritur, vel est in remotis locis, vel est aliàs impeditus, nec potest, aut non vult, alter potest liberè exequi Testamentum: nisi Testator aliud expresserit, num. 103. & 104. Idque limitatur n. 105.

§. II. Quo pacto Religiosi possint esse executores Testamentorum?

ASSERTIO I. Religiosi possunt esse executores Testamentorum, & aliarum ultimarum voluntatum, sive ad pias, sive ad profanas causas: sed non nisi cum licentia sui Superioris, n. 106. Religiosi verò, qui extra Claustra degunt, & alicui Ecclesiæ seculari sunt addicti, etiam sine licentia Superioris hoc munus obire possunt: item Abbas, Prior, vel alius Superior Religionis, potest munera executoris suscipere, absque Superioris sui, v. g. Provincialis, vel Generalis licentia, n. 107. Aff. 2. Superior, qui licentiam dare potest exercendi munus executoris testamentarij, in Religionibus exemptis, est Prælatus Ordinis, & quidem immediatus: in Religionibus vero non exemptis, etiam Episcopus, n. 108. Adduntur quædam circa munus exequendi Testamenta Religiosis concessa, n. 109. Aff. 3. Religiosi, etiam exempti, executores Testamentorum constituti, debent rationem reddere Ordinarijs locorum, ab ipsis, si circa id delinquerunt, puniendi, n. 110. & seq. An Fratres minores de observantia possint esse executores Testamentorum, saltem cum licentia suorum Superiorum? n. 112.

§. III. Utrum executor designatus à Testatore compelli possit ad acceptandum, & exequendum, & per quem?

ASSERTIO I. Is, cui à Testatore munus executionis ad pias, vel profanas causas demandatum est, non cogitur illud suscipere, postquam tamen suscepit, cogitur iussu defuncti implere, num. 113. Aff. 2. Non tantum Judex secularis, si hæres, vel executor sit Laicus: sed etiam Judex Ecclesiasticus Diocesanus loci potest, ac debet compellere hæredes, vel executores Testamentorum ad exequendas ultimas voluntates, sive Legata pia, num. 114. Imò etiam profa-

na, quamvis quoad hæc in pluribus Provincijs hoc usum non sit receptum, n. 115. Potest Episcopus etiam seculares executores compellere ad exequendum ultimas voluntates, etiam ad causas profanas, num. 116. Aff. 3. Episcopus potest compellere executores negligentes implere ultimam voluntatem, saltem ad executionem piorum Legatorum, et si Testator id prohibuerit, n. 117. Idque magis declaratur, n. 118.

§. IV. Quando, sive intra quod tempus, hæres, & executores ultimam voluntatem defuncti implere debeant?

ASSERTIO I. Si Testator ipse determinavit tempus, in quo voluntas ejus executioni mandari debeat, intra illud ea implenda est, ita tamen, ut etiam prius executioni mandari possit, quod tempus currit à die scientiæ, & aditæ hæreditatis, num. 119. Aff. 2. Si à Testatore non fuit præscriptum tempus ad executionem, intra annum à die monitionis, executio fieri debet, alioquin eo elapso, devolvitur potestas exequendi ad Episcopum, n. 120. Quædam præterea circa executionem Testamenti traduntur, n. 121. Et an tempus ab homine, vel à jure statutum ad executionem, sit continuum, ita, ut currat, etiam legitime impedito, & ignoranti; an verò sit utile: n. 122. Aff. 3. Si à Testatore aliquid sit legatum ad certum pium usum, aut locum: sed ad illum applicari non possit, tum non ideo Legatum sit caducum, sed debet ad alium locum, vel usum pium applicari, arbitrio Episcopi, & executorum, n. 123. Aliud dicendum est, si quid à Testatore relictum sit in privatum usum, & privatae personæ, de quo n. 124. Aff. 4. Legata ad pias causas integrè, & sine diminutione præstanda sunt, n. 125.

§. V. Quam penam incurrat hæres, vel alius executor, si negligat exequi ultimam voluntatem Testatoris, intra tempus à jure definitum?

ASSERTIO I. Si hæres ultimam voluntatem defuncti, post Judicis admonitionem, intra annum, implere negligat, amittit totam hæreditatem, cum fructibus, & cæteris emolumentis, n. 126. Exciipiuntur hæredes necessarii, & liberi, qui etiam negligentes in exequenda ultima voluntate, non privantur suâ portione legitimâ, num. eod. Aff. 2. Si hæres, sine impedimento, negligat exequi, & solvere Legata pia intra sex menses, à die insinuationis Testamenti numerandos, in penam Legata restituere debet, cum omnibus fructibus, & emolumentis, n. 127. Ubi de hoc plura. Aff. 4. Potest Episcopus, vel alius Judex, per censuras, vel alias penas arbitrarías compellere hæredes, & executores ad implendam voluntatem defuncti ad causas pias, vel etiam ad profanas, n. 129. Si hæres, vel executor propter negligentiam sit privatus potestate exequendi, cui applicanda sint emolumenta, quibus privatus est ipse hæres, vel executor? n. 130. Quomodo applicanda sint bona incerta, & injustè ablata, quæ alijs pauperibus restituenda esse dicuntur? n. 131.

§. VI. Utrum executores Testamentarij, propria auctoritate, ultimas voluntates defunctorum possint commutare, & an officium executoris, eo mortuo, transeat ad hæredem, vel Successorem Prælatum?

ASSERTIO I. Executores non possunt à iusta, & legitima voluntate ultima Testatoris discedere, vel eam in aliam

aliud opus, etsi melius; commutare, nisi cum consensu S. Pontificis, vel Supremi Principis secularis, ex iusta, & necessaria causa, n. 132. Imò etiam Episcopo videtur concessa aliqua facultas, ex causa legitima commutandi Legata, saltem per modum interpretationis facta per epychiam, n. eod. Aff. 2. Officium executoris, eo mortuo, non transit ad heredem: quamvis hæres executoris obligetur, ad damnum resarciendum, si quod malè exequendo intulit, n. 133. Si executio Testamento alicui commissa sit, nomine dignitatis, vel officij, ea transit ad Successorem in dignitate, vel officio, nisi ex circumstantijs colligi possit, quòd hoc munus intuitu personæ alicui sit demandatum, n. 134. Denique executor Testamentarius inventarium bonorum hereditariorum conficere, & rationem accceptorum, & expensarum reddere tenetur, n. eod.

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQUIS.

c. 1. n. 26. & seq.	c. 15. n. 94. & duobus seqq.
c. 2. n. 45. & seq.	c. 16. n. 27. & seqq.
c. 3. n. 120. & duob. seqq.	c. 17. n. 114. & seq.
c. 4. n. 87. & seq.	c. 18. n. 79. & seq.
c. 5. n. 85. & seq.	c. 19. n. 116.
c. 6. n. 126.	c. 20. & ult. nu. 99.
c. 7. n. 28.	& 110.
c. 8. n. 29. & seq.	IN SEXTO.
c. 9. n. 32.	c. 1. n. 66. & duob. seqq.
c. 10. n. 8. & quatuor seqq.	c. 2. in princ. nu. 106. & seq.
c. 11. num. 19. & tribus seqq.	c. 3. & 5. Sanè, num. 103. & seq.
c. 12. n. 35. & tribus seqq.	Clement. unic. num. 110.
c. 13. n. 23. & seq.	& 111.
c. 14. n. 97. & seq.	

TITVLVS XXVII.

DE SUCCESSIONIBUS AB INTESTATO.

Dupliciter hæreditas deferri ad alium potest, vel ex Testamento, vel aliâ iustâ ultimâ voluntate, ab intestato, & quis dicatur intestatus? n. 1.

SECTIO I. De successione ab intestato in bonis Laicorum, & Clericorum patrimonialibus, ac proprijs.

§. I. De computatione graduum in successione ab intestato, & modis, quibus succeditur ab intestato.

Quomodo computantur gradus cognationis, secundum Jus Civile, in ordine ad hæreditates, & quomodo secundum Jus Canonicum, in ordine ad matrimonium contrahendum: & quomodo computandi sunt gradus in linea recta ascendentium, quomodo in linea collateralij, secundum Jus Canonicum? n. 2. Dupliciter succeditur in hæreditatibus ab intestato, in capita, vel in stirpes, n. 3. Tres sunt Ordines succedentium ab intestato, descendentium, ascendentium, & collateralium. Clericis eodem modo succeditur in bonis patrimonialibus, quo Laicis in bonis eorum, num. 4.

§. II. Quo Ordine succedant ab intestato descendentes, sive liberi suis parentibus?

Filij, & filia naturales, & legitimi simul succedunt patri, & matri ab intestato æqualiter, exclusis nepotibus, & alijs descendens, n. 5. An etiam filij legitimi per subsequens matrimonium, vel alij legitimi: & an etiam, & cui succedant filij adoptivi? n. 6. Aff. 2. Quando cum filijs primi gradus con-

currunt nepotes ex filijs, illi succedunt avo cum filijs jure repræsentationis, non in capita: sed in stirpes, n. 7. Aff. 3. Quando quis decedit, omnibus filijs primi gradus præmortuis, sed relictis pluribus nepotibus ex diversis filijs diversi numeri: sed pari gradu, tales nepotes succedunt avo, non in capita: sed in stirpes, n. 8. Idque procedit in pronepotibus, & ulterioribus descendens, quando soli sunt, & omnes in pari gradu: item si illi ultiores descendentes sint in gradu æquali, sive inæquali: ac denique non solum quando unus ex descendens ulterioris, quàm primi gradus, solum uno gradu est remotior: sed etiam qui pluribus gradibus distant, n. 9. Quinam filij etiam legitimi, & naturales non succedunt parentibus utriusque sexus? n. 10. An, & quando succedunt filij ab intestato nati extra matrimonium, sive patri, sive matri, & an etiam spurij, & illegitimi ex adulterio, vel alio damnato concubitu nati? n. 11.

§. III. Quo Ordine vicissim ascendentes, seu parentes succedant ab intestato suis liberis?

ASSERTIO I. Parentes liberis suis, si hi nullos descendentes post se relinquunt, ab intestato succedunt æqualiter, servatâ graduum prærogativâ, ita, ut proximiores gradu excludant remotiores, n. 12. Aff. 2. Si deficientibus descendens, plures ascendentes extent, tunc proximior gradu remotiorem excludit, n. 13. Aff. 3. Si unâ cum patre, aut matre, adsint fratres, vel sorores ex utraque parte defuncto conjuncti, tunc hi, unâ cum illis succedunt in capita, ita ut parentes, & fratres defuncti accipiant æquales partes hæreditatis, n. 14. Succedunt autem fratres, & sorores germani, non solum si concurrant cum patre, & matre: sed etiam illis mortuis, cum avo, & avia, & ulterioribus ascendens, & quidem in capita: non autem fratres ex uno tantum latere conjuncti, n. 15. Etiam filijs naturalibus, & illegitimis succedunt parentes eorum in casibus, in quibus possunt succedere, n. 16.

§. IV. Quo Ordine ab intestato succedant defuncto fratres, & alij consanguinei collaterales?

ASSERTIO I. Si deficient hæredes descendentes, & ascendentes, admittuntur ad hæreditatem defuncti ejus collaterales consanguinei. Et in primis quidem fratres, & sorores ex eodem patre, & matre nati æqualiter succedunt, exclusis fratribus, & sororibus consanguineis, & uterinis, n. 17. 2. Si adsint filij, & filia fratris utrinque conjuncti, etiam mortui, vel sororis, illi unâ cum fratribus, & sororibus utrinque defuncto conjunctis patris, vel avunculis ipsorum succedunt in stirpes, n. 18. 3. Sicut fratres utrinque conjuncti, ita & filij fratrum utrinque conjunctorum excludunt fratres ex uno tantum latere conjunctos defuncto, n. 19. 4. Filij fratris ex utroque latere conjuncti defuncto, excludunt etiam patrum, vel avunculorum adhuc superstitem defuncti, n. 20. 5. Si soli filij diversorum fratrum, vel sororum extent, & nullus frater defuncti, neque ex uno latere tantum, tunc filij, & filia utrinque conjunctorum, non in stirpes: sed in capita succedunt defuncto patris, n. 21. Aff. 2. Si nulli legitimi liberi defuncti extent, tunc post fratres, & sorores utrinque conjunctos ab intestato succedunt fratres, & sorores ex uno tantum latere conjuncti, sive per patrem solum, sive per matrem, exclusis omnibus collateralibus